

Čís. 10916.

Souhlasný názor nižších soudů, že jest vykázati svolení podle § 5 zákona ze dne 13. března 1928, čís. 39 sb. z. a n., třebaže prokurista bydlí stále v cizozemsku, — není ve zřejmém rozporu se zákonem.

(Rozh. ze dne 2. července 1931, R I 559/31.)

R e j s t ř í k o v ý s o u d vrátil opověď firmy, již byl přihlášen k zápisu prokurista, cizozemec, k doplnění, by bylo vykázáno pro nového prokuristu Engelberta T-a svolení podle § 5 zákona ze dne 13. března 1928, čís. 39 sb. z. a n., anebo vykázáno osvědčením podle vyhlášky ze dne 15. prosince 1926, čís. 225 sb. z. a n., že jest československým státním příslušníkem. **R e k u r s n í s o u d** napadené usnesení potvrdil. **D ů v o d y:** Třebaže Engelbert T. stále bydlí v Hamburku, přece ve své vlastnosti jako prokurista Děčinského pobočného závodu obstarává věci tohoto závodu v tuzemsku a vykonává tak i své zaměstnání v tuzemsku. Důsledkem toho jest však vykázati svolení podle § 5 zák. ze dne 13. března 1928, čís. 39 sb. z. a n., jak také právem žádá první soud.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu, neshledav podmínek § 16 nesp. říz.

Čís. 10917.

Harrachovským zaměstnancům, vystoupivším ze služby po deseti letech následkem pozemkové reformy, přísluší nárok na pensi.

Přijetím odbytného od Státního pozemkového úřadu a přijetím přidělených nemovitostí neztratil zaměstnanec nárok na pensi.

Pro placení výslužného jest lhostejno, že zaměstnanec nekoná službu, ač ještě není invalidním.

(Rozh. ze dne 2. července 1931, Rv I 837/31.)

Žalobce, narozený roku 1877, vstoupil dne 1. srpna 1897 do služeb majitelů harrachovského panství a dosáhl ve službách těch postupně až úřednického místa hospodářského správce velkostatku Z. Na panství harrachovském byla provedena pozemková reforma, zejména i na velkostatku Z. Žalobce byl dán dne 31. prosince 1924 k dispozici Státnímu pozemkovému úřadu, jenž dal žalobci odbytné 22.320 Kč. Kromě toho nabyl žalobce zbytkového statku za přidělovou cenu 305.692 Kč. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na majiteli harrachovského panství placení výslužného. **P r o c e s n í s o u d** první stolice žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Z prokázaných okolností vyplývá, že žalobce, byv dán k dispozici Státnímu pozemkovému úřadu následkem zaboru velkostatku žalovaného, mohl by podle normálů požadovati pensi v žalované výši, jejíž výpočet jest nesporný. Soud má však za to, že žalovaný sám o sobě žalobce ze služeb nepropustil, že k tomu byl nucen

zákonem záborovým, tedy skutečností mimo vůli žalovaného. Normál z roku 1921 považuje soud za oboustrannou smlouvu, a to již podle jeho obsahu. Normál ten není jen jednostranným aktem, neboť přiznával pensi zaměstnancům harrachovským, na druhé straně předpokládal služby zaměstnanců, takže šlo o smlouvu oboustrannou. Proto ovšem nemůže býti vykládán jinak, než jako smlouva oboustranná, a to soukromoprávní. Přihlíží-li se k této povaze normálu jako smlouvy, platí o něm přirozeně všechna ustanovení občanského zákona o smlouvách vůbec, zejména také ustanovení o znemožnění smluveného plnění. Záborem byla žalovanému odňata možnost, by používal nadále žalobcových služeb, odpadl nárok žalovaného na služby, ale bez viny žalovaného. Proto také žalobce nemůže požadovati plnění z normálu na žalovaném, když tomuto splnění smlouvy v jeho prospěch není možné. Nelze přece žádati na smluvníku plnění smlouvy, když sám nemůže požadovati vzájemné plnění. Za tohoto stavu věci má soud za to, že žalobce nemůže podle normálů požadovati zažalovanou pensi. Názor ten jest odůvodněn zejména i tím, že záborem nastalo zrušení služebního poměru mezi žalobcem a žalovaným, žalobce ztratil své postavení u žalovaného, byv dán k dispozici Státnímu pozemkovému úřadu, ale tím, že přijal od úřadu toho jednak odbytné, jednak i přidělový statek, dal na jevo, že s rozvázáním služebního poměru u žalovaného souhlasí, jinak by odbytné a přidělový statek nebyl přijímal. Tím také byl služební poměr mezi žalobcem a žalovaným mlčky souhlasně zrušen a proto také nemůže žalobce uplatňovati nějaký nárok z důvodu zrušeného smluvního poměru. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Pensijním normálem ze dne 7. června 1921, jímž byl doplněn a pozměněn pensijní normál ze dne 1. ledna 1836, rozšířil žalovaný předpisy zákona ze dne 17. května 1896, čís. 74 ř. zák. a ze dne 17. prosince 1919, čís. 2 sb. z. a n. na rok 1920, upravující pensijní zaopatření státních zaměstnanců, na své zaměstnance, k nimž patřil tehdy i odvolatel, s některými odchylkami, které vzhledem k tomu, že výše pense, kdyby na ni měl odvolatel právo, jest nesporná, nepřicházejí pro souzený případ v úvahu. Platí proto ustanovení řečených dvou zákonů s odchylkami, jež jsou stanoveny ve druhém pensijním normálu z roku 1921, i pro souzený případ. Podle zákona ze dne 17. května 1896, čís. 74 ř. zák. přísluší nárok na pensi nejen zaměstnancům, kteří dosloužili počet let předepsaný pro pensi nebo pro invaliditu ze služby odešli, nýbrž i zaměstnancům, kteří mají za sebou aspoň deset let služby, odešli však ze služby nedobrovolně, případ propuštění z trestu ovšem vyjímajíc (§§ 1—3). K zaměstnancům druhé skupiny patří i odvolatel, který nesporně sloužil odpůrci a jeho předchůdcům daleko více než deset roků a dostal ze služby výpověď následkem pozemkové reformy a nebyl ze služby propuštěn z trestu. To vystihl zcela správně i soud procesní, jenž zásadně uznává, že odvolatel právo na pensi měl, má však za to, že práva toho pozbyl, poněvadž služební smlouva mezi stranami byla zrušena a odpůrce jest sprostěn povinností z ní pro něho plynoucích. Ke zrušení smlouvy došlo podle napadeného rozsudku především pro nemožnost

plnění, poněvadž pozemková reforma vzala odpůrci možnost, by odvolatele na zabraném statku dále zaměstnával a odpůrce není povinen, by smlouvu dále plnil, když následkem pozemkové reformy nemůže od odvolatele žádati smluvené služby. Podle názoru procesního soudu došlo však ke zrušení smlouvy i samotným zábořem a odvolatel projevil se zrušením smlouvy souhlas tím, že přijal od Státního pozemkového úřadu odbytné a že mu byl přidělen zbytkový statek. Než tyto důvody, které procesní soud uvádí pro zamítnutí žaloby, nemohou odůvodniti zamítnutí žaloby. Pokud jde především o nemožnost plnění, která ostatně nebyla ve sporu ani namítána, přehlíží procesní soud, že se odvolatel nedomáhá na odpůrci placení služného, nýbrž výslužného, které není podmíněno konáním služeb a které naopak předpokládá, že se za ně žádné služby nekonají. Souhlasiti však nelze ani se stanoviskem procesního soudu, že odpůrce jest sprostěn pozemkovou reformou závazků ze služebních a zaopatřovacích smluv. Náзор tento jest v příkrém rozporu s ustanovením §§ 9 druhý odstavec a § 17 zák. ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. a § 50 zák. ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n., z nichž s dostatek vyplývá, že zábořem právo osob, plynoucí z poměru služebního, zaopatřovacího a pachtovního nezaniká. Dokonce však nelze mluvíti o tom, že odvolatel tím, že přijal odbytné a že mu byl přidělen zbytkový statek, se zrušením služebního poměru souhlasil. Obou těchto úplat dostalo se odvolateli za to, že mu bylo zábořem znemožněno, by dále sloužil (§ 75 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n.). Ani tím, že uplatnil nárok na pensi teprve za pět roků, nezadal odvolatel nikterak svému právu a nelze v jeho mlčení, ježto netrvalo třicet let, spatřovati vzdání se nároku. Mlčení odvolatelovo má pro něho za následek jen právní újmu, že vzhledem k ustanovení § 1478 obč. zák. může býti požadována pense jen za poslední tři roky. Nelze proto odvolateli upříti nárok na pensi proti žalovanému. Poněvadž odvolací soud zaujal k věci opačné stanovisko, než procesní soud, jest se na konec vypořádati s námitkami, které odpůrce ve sporu proti nároku žalobnímu vznesl, pokud nebyly vyvráceny již procesním soudem. Je to především námitka, že odvolatel nemá podle pensijních normálů nárok na pensi proto, že nedovršil 60 roků věku svého a že u něho nenastal případ invalidity. Námitka tato byla vyvrácena již shora. Pro odpůrcovo stanovisko, že by odvolatel, i když má deset služebních let, měl nárok na pensi, až mu bude šedesát roků a že je tedy žaloba při nejmenším předčasná, není ani v pensijních normálech, ani v zákonech ze dne 17. května 1896, čís. 74 ř. zák., ani ze dne 17. prosince 1919, čís. 2 sb. z. a n. z r. 1920 prazádné opory. Lichá je i další odpůrcova námitka, že podle pensijního normálu ze dne 7. června 1921 mělo ustanovení zákona ze dne 17. května 1896, čís. 74 ř. zák. platiti jen pro výměru výše pense a že jím neměly býti dotčeny ostatní podmínky služebního poměru, jmenovitě pokud jde o ztrátu pense následkem propuštění, výpovědi nebo vystoupení ze služby. Právě uvedeným pensijním normálem rozšiřuje se platnost zákonů ze dne 17. května 1896, čís. 74 ř. zák. a ze dne 17. prosince 1919,

čís. 2 sb. z. a n. z roku 1920 na odpůrcovy zaměstnance zcela všeobecně a jen se stanoví odchylky od tohoto zákona. Právě tato skutečnost nasvědčuje však tomu, že řečené dva zákony měly platiti v celém rozsahu až na odchylky, které byly novým pensijním normálem zvlášť stanoveny a jest proto podle nich řešeti i otázku, má-li ten onen zaměstnanec právo na pensi. Odpůrce má pravdu, že normálem z roku 1921 nebyl starý normál z roku 1836 zrušen, neboť z něho nic takového nelze vyčísti, odpůrce však přehlíží, že, byla-li některá ustanovení starého normálu změněna, má to též právní účinek, jako by byla zrušena. To platí jmenovitě o § 3 starého normálu z roku 1836. Povinnost odpůrcova k placení pense, jak je upravena pensijními normály, jest samostatná, na platební povinnosti Všeobecného pensijního ústavu nezávislá a není povahy jen podpůrné. Nemůže se proto odpůrce své smluvní povinnosti zbaviti poukazem k tomu, že u odvolatele nebyly splněny podmínky, za nichž Všeobecný pensijní ústav zaměstnancům, kteří jsou u něho pojištění, pensi přiznává a vyplácí. Skutečnost, že odpůrce vydal druhý normál již po vydání zákonů, upravujících pozemkovou reformu, mluví spíše proti němu, než pro něho, poněvadž svědčí o tom, že si odpůrce musil býti při vydání tohoto normálu dobře vědom pronikavé změny, kterou pozemková reforma přinese nejen jemu, nýbrž i jeho zaměstnancům, v ohledu služebním. Proti nebezpečí, že by musil platiti odvolateli pensi i v případě, kdyby ji tento dostával i od Všeobecného pensijního ústavu, jest odpůrce dostatečně chráněn tím, že odvolatel přizpůsobil žalobní žádání tak, že je tím možnost placení dvojí pense vyloučena a že toto omezení bylo pojato do výroku rozsudku. Ostatně nebylo ani třeba, žádání žalobní takto přizpůsobovati, poněvadž, kdyby nastal případ, že by odvolatel dostával pensi od Všeobecného pensijního ústavu, měl by odpůrce vždy právo, by odvolatele žaloval na prominutí nebo snížení své smluvní povinnosti k placení pense. Že konečně uvedené dva normály mají povahu oboustranné smlouvy, vyložil zcela správně již soud procesní. Podle toho, co bylo svrchu vyloženo, má odvolatel právo na pensi a, poněvadž výše pense jest nesporná, nezbylo, než na oprávněné odvolání mu ji přiznati.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Mylný jest dovolatelův názor, že žalobci nepřísluší nárok na pensi, pokud se týče že odvolací soud mu nárok na pensi neprávem přiznal, ježto zákon o zaopatřovacích požitcích státních úředníků ze dne 14. května 1896, čís. 74 ř. zák., který byl služebním normálem ze dne 7. června 1921 uznán za platný též pro zaměstnance ve službách žalovaného, rozvázání služebního poměru následkem provádění pozemkové reformy jako pensijní důvod neuvádí, pokud se týče hledíc k době a stavu věcí na mysli neměl. Nesejde totiž na tom, že řečený zákon případ rozvázání služebního poměru následkem pozemkové reformy jako důvod pense neuvádí, pokud se týče na mysli neměl, což podle doby, kdy zá-

kon byl vydán a hledíc k tomu, že šlo o zaopatřovací požitky státních zaměstnanců, jest vysvětlitelné, nýbrž jde o to, zdali případ žalobcova rozvázání služebního poměru pod řečený zákon lze podřaditi. Žalobce, jak zjištěno, vystoupil ze služeb u žalovaného po více než desíti letech činné služby a vystoupil následkem pozemkové reformy, to jest nikoli dobrovolně a též, jak není sporno, nikoli následkem disciplinárního potrestání. Ze zákona čís. 74/1896 plyne a odvolací soud správně (viz rozhodnutí čís. 9122 a 9124 sb. n. s.) dovodil, že zákon čís. 74/1896 nárok na pensi zaměstnancům vystoupivším ze služby po deseti letech nedobrovolně a nikoli následkem disciplinárního potrestání přiznává. Jinak kromě disciplinárního potrestání co do příčin rozvázání služebního poměru zákon nerozeznává. Z toho následuje, že vpředu uvedený, dovolatelem proti přiznání pense uplatňovaný důvod neobstojí a že právem odvolací soud z řečeného důvodu žalobci pensi neodepřel. Že přijetím odbytného od Státního pozemkového úřadu a přijetím přidělu nemovitostí neztratil žalobce nárok na požadovanou pensi, dovodil odvolací soud správně (viz rozhodnutí čís. 6004 sb. n. s.) a stačí, co se toho týče, odkázati na důvody napadeného rozsudku, aniž jest třeba k nim něco dodati. Ježto nejde o placení služného, nýbrž o placení výslužného a toto nepředpokládá trvání služebního poměru pokud se týče konání služby, nýbrž naopak ukončení tohoto poměru, není opodstatněn ani názor dovolatele, že, an žalobce službu u něho nekoná, ač ještě není invalidní a čtyřicet let služby u něho nedokončil, není mu povinen platiti pensi. Právem neuznal odvolací soud ani tuto námitku dovolatelovu proti žalobcovu nároku za důvodnou. Odvolací soud, přiznav žalobci požadovanou pensi, proti jejíž výši odpor vznesen nebyl, nepochybil (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) a bylo o dovolání uznati, jak se stalo.

Čís. 10918.

Opis soukromé listiny (mimosoudní výpovědi z bytu), z něhož není patrné, kdo jest vydatelem prvopisu listiny, není po rozumu § 565, třetí odstavec, c. ř. s. a § 294 c. ř. s. plným důkazem, že prohlášení v opisu listiny pochází od osoby opis předloživší. Soud povolující exekuci nemůže se spokojiti pouhým, třeba i pravděpodobným dohadem, že jen manipulačním omylem při vyhotovení opisu na psacím stroji byl v opisu vynechán podpis navrhovatele.

Předpisy §§ 84 a 85 c. ř. s. se netýkají chyb v předložených listinných dokladech.

V prohlášení povinného při výkonu exekuce vyklizením, že žádá jen o odklad exekuce, až si najde náhradní byt, nelze spatřovati jeho prohlášení, že se vzdává opravného prostředku proti povolení exekuce.

(Rozh. ze dne 3. července 1931, R I 508/31.)

Soud první stolice povolil exekuci vyklizením místností. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Návrh vymáhající